

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA STYCZEŃ 1949 Nr. 1 (24)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

Kurs dla instr. kulturalno-oświatowych Funduszu Wezasów.

W Spale odbył się siedmio tygodniowy kurs dla kandydatów na instruktorów kulturalno-oświatowych Funduszu Wezasów Pracowniczych. Instruktorzy ci mają w przyszłości opiekować się pracą kulturalno-oświatową domów wezasowych w poszczególnych regionach Polski.

Na kursie spalskim przewidziano między innymi kilkanaście godzin na zagadnienia krajoznawcze. Zagadnienia te z ramienia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego referowali: dr Stanisław Leszczycki, dr Regina Fleszarowa, Kazimierz Staszewski, Stanisław Lonartowicz i Jan Reychman.

Kurs ma być powtórzony, termin nie jest jeszcze oznaczony. W wypadku, gdyby Oddziały P. T. K. miały swoich kandydatów na kurs, należy ich zgłosić do Zarządu Głównego PTK. Zaznacza się, że praca na kursie jest intensywna, poszczególne działy nauk kończą się egzaminami. Trzeba się również zobowiązać do podjęcia wyznaczonej pracy instruktorskiej.

Udział w kursie bezpłatny. Bliższych danych udziela Zarząd Główny P. Tow. Kraj.

Biblioteczka Krajoznawcza.

W cyklu pod nazwą: Biblioteczka Krajoznawcza — Zarząd Główny Polskiego Tow. Krajoznawczego wydaje szereg małych broszurek, zawierających odbitki artykułów wydrukowanych w Ziemi.

Do przedruku wybierane są artykuły, które w braku innej odpowiedniej literatury przewodnikowej, mogą na razie zastąpić przewodniki krajoznawcze.

Do tej pory ukazały się trzy takie broszurki:

Nr 1. Władysław Szremowicz — Dokąd wybrać się z Sopotu — 40 zł.

Nr 2. Józef Staško — Darłowo — 40 zł.

Nr 3. Józef Staško — Kamień Pomorski — 40 zł.

Niezależnie od tego wydano w formie broszur:

Kazimierz Sosnowski — Jurajski Szlak „Orlich Gniazd” — 40 zł.

Stanisław Leszczycki — Krajoznawstwo na usługach upowszechnienia kultury — 25 zł.

W rozpowszechnieniu tego taniego wydawnictwa winny dopomóc Oddziały PTK. Wnioski o rozsprzedaż broszurek należy składać pod adresem Zarządu Głównego PTK w Warszawie, ul. Smulikowskiego 6/8.

„Ziemia” w roku 1949.

Redakcja „Ziemi” mieści się w Warszawie, ul. Smulikowskiego 6/8.

Prenumerata roczna „Ziemi” wynosi na rok 1949 — 500 zł, półroczna 275, kwartalna 150 zł.

Zamawiając „Ziemię” należy wyraźnie podawać adres, pod którym pismo ma być wysyłane. Nieczytelnie podawane adresy powodują zwłokę w wysyłce pisma.

Numer konta czekowego Ziemi: P. K. O., Nr I-1401.

Współpraca ze Związkami Zaw. w Rzeszowie.

Na wspólnej konferencji przedstawicieli Okręgowej Komisji Związków Zawodowych i Zarządu Okręgowego Pol. Tow. Krajoznawczego w Rzeszowie przy udziale 82 osób ustalono następujące formy współdziałania w dziedzinie krajoznawstwa:

1. Okręgowa Komisja Związków Zawodowych w Rzeszowie wyznaczy stałego swego delegata do Zarządu Okręgu Rzeszowskiego PTK, poprze moralnie, a w razie potrzeby i finansowo, urządzenie wojewódzkiego zjazdu PTK, przewidzianego w Rzeszowie na koniec stycznia br., wysłę w porozumieniu z PTK kandydatów na drugi kurs instruktorski w Spale w liczbie odpowiadającej potrzebom województwa.

2. Zarząd Okręgu Rzeszowskiego P. T. K. zgłosi Okr. Komisji Z. Z. w Rzeszowie dwa stałych przedstawicieli, jednego dla współpracy w O. K. Z. Z., drugiego w Zarządzie Międzyzwiązkowej świetlicy, przygotuje prelegentów krajoznawczych dla świetlic związkowych, urządzi propagandę współdziałania związków zawodowych i krajoznawstwa w miastach powiatowych województwa przy pomocy własnego zespołu objazdowego (wystawa, wieczornica, zabawa ludowa).

W jedenastej dni po konferencji Zarząd P. T. K. posilkowany przez Kola Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej urządził w świetlicy Okręgowej Komisji Związków Zawodowych w Rzeszowie Wystawę i Wieczornicę Krajoznawczą dla zaproszonych przez Okręgową Komisję Zw. Zaw. gości, członków Związków Zawodowych. Na Wieczornicę przybyło 150 osób.

Na uroczystość złożyły się: przemówienia przedstawiciela Polskiego Tow. Krajoznawczego, przedstawiciela Okręgowej Komisji Związków Zawodowych, koncert orkiestry krajoznawczej, deklamacje, tańce regionalne, wystawa regionalna.

W ten sposób Okręg Rzeszowski rozpoczął realizację uchwał podjętych na konferencji wrocławskiej w sprawie współdziałania P.T.K. ze związkami zawodowymi w zakresie krajoznawstwa.

Prezesem Rzeszowskiego Okręgu P. T. K. jest prof. Stanisław Piątek.

Pocztówki krajoznawcze dla Oddziałów PTK.

Oddział Warszawski PTK z upoważnienia Zarządu Głównego przystępuje do wydawania pocztówek z terenu całej Polski. Oddziały PTK, które życzyłyby sobie z uwagi na brak pocztówek krajoznawczych na ich terenie, by zostały wydane pocztówki z obiektami, znajdującymi się w zasięgu ich działania, winny niezwłocznie wnioski w tej dziedzinie skierować do Zarządu Oddziału Warszawskiego (Warszawa, ul. Wileza 22 m. 8).

We wnioskach swych Oddziały winny poinformować, czy na rynku miejscowym są pocztówki krajoznawcze, jakie, ew. przez kogo wydane, a ponad to winny załączyć dobre (kontrastowe) zdjęcia obiektów, których reprodukcję proponują (na błyszczącym papierze). Akcja jest finansowana centralnie.

Okręgowa Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej w Gdańsku.

Komisja zorganizowała Okręgowy Zjazd Kół Krajoznawczych Młodzieży z uwzględnieniem uroczystości ku czci działacza kaszubskiego Antoniego Abrahama, zorganizowała kurs dla

przewodników krajoznawczych w Gdańsku, udział młodzieży w zjeździe ogólnopolskim w Warszawie, udział w zjeździe okręgowym w Krakowie, połączonym ze zwiedzaniem zabytków Krakowa. Działacze Komisji wzięli udział w ogólnopolskiej konferencji organizacyjnej P. T. K. w Warszawie.

Komisja prowadzi świetlicę krajoznawczą dla młodzieży w Gdańsku. Świetlica zaopatrzona jest w liczne pisma z całej Polski.

Komisja wydaje własny Biuletyn, dosyłany wszystkim Kółom Krajoznawczym na terenie Okręgu Gdańskiego.

Przewodniczącą Komisji jest prof. Jadwiga Pawlikowa — I Państw. Liceum w Gdańsku, sekretarzem prof. Olimpia Świaniewiczowa — Państw. Liceum w Tezewie.

Pozytywne wyniki pracy Oddziału P. T. K. w Elblągu.

Zarząd Oddziału PTK w Elblągu może się wykazać dobrymi wynikami pracy na odcinku krajoznawczo-turystycznym.

W pierwszej mierze zakrzętnięto się nad wyszukaniem lokalu na schronisko turystyczne PTK. Budynek taki uzyskano przy ul. Krótkiej. Dzięki dotacji Min. Ziem Odzyskanych w wysokości 200.000 zł, i Delegatury Rządu dla Spraw Wybrzeża w wysokości 100.000 zł, przeprowadzono roboty zabezpieczające ten budynek. W roku 1948 Min. Komunikacji przyznało na wykończenie schroniska 2.000.000 zł. Zarząd Oddziału ma nadzieję, że w r. 1949 w sezonie wycieczkowym gościć będzie liczne wycieczki we własnym schronisku. W planie sześcioletnim Oddział przewidział powołanie do życia dalszych schronisk w Buczyńcu nad kanałem Druskim, Penklewie, w okolicy Sztutowa, nad jeziorą Drużno, w Krynicy Morskiej i urządzenie przystani w Elblągu.

Oddział umieścił w centrum miasta przy dworcu kolejowym wielką tablicę orientacyjną z planem miasta i okolic, w różnych punktach miasta 6 oszklonych gablotek krajoznawczych, zawierających plan miasta, mapę okolic, informacje o zabytkach, ciekawych punktach turystycznych, plan wycieczek dalszych w rejonie Elbląga oraz informacje lokalne.

Dla zorientowania przygodnych turystów, na obiektach zabytkowych Elbląga, zawieszono 13 tabliczek z odpowiednimi krótkimi napisami informacyjnymi.

Na terenie interesującego obiektu turystycznego, mianowicie lasu Bażanciania ustalono nowe nazwy ciekawych punktów turystycznych i piękniejszych zabytków na miejsce dawnych niemieckich, usunięto napisy niemieckie, umieszczono 30 strzałek kierunko-

wych z estetycznie wykonanymi przez Wydz. Techn. Zarządu Miejskiego napisami, wykonano znakowanie 15 szlaków turystycznych ogółem 30 km. w lesie Bażanów, zasypano doły po pociskach i okopach, oczyszczono ścieżki, naprawiono ogrodzenia.

Zorganizowana latem br. Sekeja Kajakowa PTK dysponuje trzema kajakami (koszt 36.000 zł.), zaś Sekeja Przewodników oprowadziła 29 wycieczek liczących 693 uczestników. Sekeja stosuje następujący schemat przyjmowania wycieczek: Wykład wstępny w lokalu PTK o historii Elbląga z pokazem starych planów, map, ilustracji, informacji, informacje o ciekawych obiektach Elbląga i okolicy, oprowadzanie wycieczek po starym mieście, wyjście na wieżę ratuszową. Niektóre wycieczki doprowadzono do Fromborka i na kanał Warmiński.

Kurs dla przewodników krajoznawczych obsłużył członków PTK i drużynowe harcerki. Harcerki w dużej mierze przyczyniły się do prac porządkowych PTK.

Obsłużono informacją krajoznawczą szereg pojedynczych osób, opracowano szczegółowe trasy wycieczek na wybrzeżu wschodnim, interwenjowano skutecznie w sprawie rozkładu jazdy pociągów, uruchomienia lotniska w Krynicy Morskiej. Zarząd Oddziału na dalszą kadencję stanowią: prezes ob. Łaparewicz, sekretarz ob. Bonkowicz Sittauerowa, skarbnik ob. Mitak, oraz K. Krzyżkowska, L. Szlifirska, Sywula, Syrunowicz, Widotta.

Prace Oddziału Elbląskiego służą za przykład dla innych Oddziałów P. T. K.

Oddział P. T. K. w Jarocinie

W dniu 11 grudnia 1948 roku odbyło się w Jarocinie (woj. poznańskie) zebranie organizacyjne Oddziału P. T. K.

Do Zarządu Oddziału powołano ob. Zofię Janowską jako przewodniczącą, ob. Charlampowiczową — zast. przewodniczącej, ob. Pijanowską — sekretarz, ob. Mandziarównę — skarbnik.

Zarząd w pierwszej mierze postanowił przygotować wycieczkę do Śmietowa, upamiętnionego pobytem Adama Mickiewicza w latach 1830 — 31. Miejscowość ta znajduje się na terenie powiatu jarocińskiego. Wycieczka powyższa będzie jedną z form uczczenia 150-iej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza.

Więści z Suwałk.

Zarząd Suwalskiego Oddziału PTK główną uwagę skierował na doprowadzenie do porządku Domu Turystycznego nad Wigrami. Przeprowadzono już niemal całkowity remont domu, obecnie są w naprawie instalacje ele-

ktryczne i kanalizacyjno-wodociągowe. Odremontowano przystań i schron na łodzie. Prace te były finansowane przez Ministerstwo Komunikacji.

Z dotacji samorządu zakupiono 3 łodzie motorowe, umeblowanie, bieliznę. Należy podkreślić, że samorząd wydatnie popiera powyższe inwestycje turystyczne. W roku 1948 w Domu Turystycznym PTK udzielono ponad 500 noclegów, zarejestrowano 2.500 turystów, zwiedzających nasz Dom, pięknie położony nad jeziorem Wigry.

Koło Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej w Suwałkach jest w żywym kontakcie z Oddziałem. Dla ułatwienia prac Oddziałowi, członkowie Koła podjęli się inkasowania składek od członków Oddziału. Zaznaczyć należy, że w ten sposób Koło pomaga Oddziałom i na innych terenach.

Oddział PTK w Słupsku.

Nowy Zarząd Oddziału PTK w Słupsku ukonstytuował się w sposób następujący: A Żukowski — przewodniczący, por. Grad — zastępca przewodniczącego, dyr. Wojtacki — sekretarz, Pietkiewiczówna — skarbnik, członkowie Zarządu — red. Graczyk, dr. Modrzejewski, insp. Nowak, dyr. Sieradzian, Tatta, Zaborowska.

W planie działalności poza normalną działalnością krajoznawczą Zarząd postanowił zorganizować na miejscu turystykę narciarską i wodną.

Z Oddziału Warszawskiego P. T. K.

W grudniu 1948 roku Oddział Warszawski zorganizował 3 wycieczki własne oraz oprowadził 4 wycieczki zgłoszone. Łącznie wycieczki liczyły 323 uczestników. Biuro Obsługi Turystycznej, mieszczące się w Oddziale PTK udzieliło 31 porad na tematy krajoznawczo-turystyczne.

Komisja Towarzyska zorganizowała w grudniu trzy herbatki towarzyskie, oplatek i wieczór sylwestrowy. Brak odpowiedniego własnego lokalu znacznie utrudnia organizowanie imprez towarzyskich. Zorganizowano też odczyt krajoznawczy K. Tynieckiego na temat: Warszawa Królestwa Kongresowego.

Biblioteka powiększyła się o szereg dzieł i roczników pism. Dary na bibliotekę złożyły: ob. ob. Zajęczkowska i Stępnowska, którym Oddział na tym miejscu składa podziękowanie.

W styczniu Oddział uruchomił kurs krajoznawczy dla przewodników PTK. Na kurs zgłosiło się 40 uczestników. Wykład inauguracyjny na temat historii polskiego krajoznawstwa wy-

głosił v. prezes Zarządu Głównego PTK Kazimierz Staszewski, Kierownictwo kursu spoczywa w rękach inż. Kanclerza.

W styczniu odbyło się też walne doroczne zgromadzenie członków Oddziału Warszawskiego PTK. Zebranie było licznie obslane przez członków.

Prezesem Oddziału został inż. J. Kanclerz.

Dom turystyczny PTK w stolicy.

Dzięki staraniom Zarządu Warszawskiego PTK otrzymaliśmy od Zarządu Miejskiego wypalony gmach przy ul. Foksal 14. Gmach ten ma być przeznaczony na dom turystyczny PTK w Warszawie.

Specjalna komisja techniczna bada możliwości odbudowy gmachu bądź w całości, bądź części lub też całkowitej przebudowy murów.

Na wstępne prace Oddział warszawski uzyskał odpowiedni kredyt.

W końcu grudnia Oddział przystąpił do odgruzowania terenu przy ul. Foksal 14.

Sprawozdanie roczne Oddziałów PTK.

Sprawozdania z działalności Oddziałów PTK za rok 1948 stają się podstawą do opracowania przez Zarząd Główny ogólnego sprawozdania z działalności Towarzystwa. Sprawozdanie to wraz ze sprawozdaniem Zarządu Głównego wychodzi co roku w formie oddzielnego druku, który winien być przygotowany i rozesłany Oddziałom jeszcze przed Zjazdem Delegatów.

Zjazd Delegatów PTK w roku 1949 wypadła w końcu marca. Odbędzie się on w Warszawie.

Aby na ten Zjazd przygotować w druku sprawozdanie roczne, należy od Oddziałów uzyskać sprawozdania w początkach lutego. Taki też termin wyznaczył Oddziałom Zarząd Główny.

Część Oddziałów zastosowała się ściśle do wyznaczonego terminu. Część Oddziałów przesyłała sprawozdania z pewnym opóźnieniem. Niektóre jednak Oddziały po dziś dzień sprawozdania rocznego nie nadeszły. Utrudnia to poważnie przygotowanie sprawozdania ogólnego.

Dlatego też na tym miejscu wzywamy opieszale Oddziały do natychmiastowego nadesłania sprawozdania rocznego. Należy pamiętać, że przesłanie tego sprawozdania należy do podstawowych obowiązków każdego Oddziału.

Sprawozdanie winno być umieszczone na specjalnym formularzu, który jeszcze w grudniu u. r. został wysłany wszystkim Oddziałom. Wypełnienie tego formularza jest rzeczą bardzo prostą i nie wymaga specjalnych przygotowań.

W sprawie prelegenta PTK.

W związku z notatką w nr 12-ym „Ziemi” dotyczącą prelegenta ob. Kazimierza Rapacza, podajemy uzupełniająco, iż adres jego brzmi: Zbąszynek, ul. Wojska Polskiego 39. Oddziały P. T. K. chcące urządzić u siebie wykłady tegoż prelegenta, zechcą się z nim porozumiewać bezpośrednio, co znacznie przyspieszy załatwienie sprawy.

Ku uwadze Oddziałów PTK.

Oddziały PTK pragnące wykorzystać lampy Ziemi dla spopularyzowania obiektów turystycznych swych miejscowości, winny starannie opracowane materiały przepisane na maszynie z załączeniem zdjęć fotograficznych na błyszczącym papierze przysłać pod adresem redakcji: Ziemia, Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8.